ప్రియుడు

'రాజేంద్ర'

సీను ఏం చేస్తున్నాడా అని చూశాడు నరసయ్య. సీను రాముడి నోటికి నేరుగా వెనగ పిండి ముక్కలు అందిస్తున్నాడు. అది తాపీగా తింటూవుంది. 'ఈ తెక్కన మేపితే రాముడు చాల త్వరగా బలిసిపోతుంది. మరీ ఎక్కువైతే పొగరెక్కి, మనుష్యుల మీదికే తిరగబడుతుంది. రేపటి చిన్న పిల్లల్ని కుమ్మి క్రింద పడదోసినా ఆశ్చర్యపడ నవసరం లేద'నుకొన్నాడు నరసయ్య.

పొట్టేళ్ళను పెంచడం నరసయ్యకు కూడా చాల సరదా అయిన పనే. కాని వాటిని చేతులారా పెంచి పెద్ద జేసి, ఏ పండుగనాడో చేతులారా ప్రాణం తియ్యాలంటే మటుకు ఆయన మనసు వొప్పుకోదు. చిన్నప్పుడు కొత్తగా వ్యవసాయంలో ప్రవేశించినప్పుడు చాల పొట్టేళ్ళను పెంచాడు. అవన్నీ కూడా తన కళ్ళ ముందరే నరకబడినయ్. వాటి మాంసం తనే తినవలసి వచ్చింది. ఒకసారి ఒక పొట్టేలు పిల్లను తను ఎంతో ఇష్టంతో గారాబంగా పెంచుకొన్నాడు. అలాంటి దాన్ని ఒక పండుగనాడు తండ్రి కోసేయాలంటే తను వొప్పుకోలేదు. దాని మీద తనకూ తండ్రికీ మధ్య చిన్న ఘర్షణ కూడా జరిగింది. ఆఖరుకు దాన్ని ఇంట్లో కోయలేక బయటివారికి అమ్మివేయడం జరిగింది. అది పోయినతర్వాత కుటుంబంలో ఒక మనిషి పోయినంత వెలితి కనిపించింది తనకు. చాల రోజులవరకు ఏమీ తోచకుండా పోయి మతి చెడింది. ఇక నుస్తే, ఇలాంటి వాటిని పెంచ కూడదని నాడు నిర్ణయించుకొన్నాడు.

ఈ పొట్టేలును చూస్తుంటే, తను చిన్నప్పుడు పెంచుకొన్న పొట్టేలు పిల్ల అదే పనిగా జ్ఞాపకం వస్తూవుంది. దాని కొమ్ములూ ఇలాగే ఇంతే వుండేవి. అవి ఇలాగే మెడ పైకెత్తి గంభీరంగా చూసేది. మనిషి కనిపించగానే కన్నబిడ్డలాగా దగ్గరగా వచ్చి నిల్చుని ఎంతో గంభీరంగా కళ్ళింత చేసుకొని చూసేది. ఇదీ సీను దగ్గర అలాగే అలవాటు పడుతోంది. ఇదీ సీనుకు ప్రాణ స్నేహితుడుగా మసలుతోంది. సీను రాముణ్ణి ఎంతో శ్రద్ధగా పెంచుకొంటున్నాడు. తన భోజనంపట్ల కన్న, దాని మేత విషయంలో ఎక్కువ శ్రద్ధ తీసుకొంటున్నాడు. కానుగపిండీ, రాగి పిండీ తిని బాగా క్రొవ్వెక్కుతోంది. పైగా దానికి తరచు స్నానం చేయిస్తూ వున్నాడు. అందుచేత అది నిగనిగ లాడుతూవుంది. దగ్గరకొస్తే బిడ్డ వచ్చినట్లుగానే వుంటుంది. కాని...ఆఖరుకు... ఒకనాడు......సీను కూడా తనలాగే బాధ ననుభవించాల్సి వస్తుంది.

"ఇక చాలు" నన్నట్లు తృప్తిగా మెడ విదలించింది రాముడు. సీను చిన్న పాత్రలో నీళ్ళు తెచ్చిపెట్టాడు. అది కొద్దిగా త్రాగి, గంభీరంగా మెడ పైకెత్తి చూస్తూ కుంది.

"సీనుకు పొలం పనులు, ఇలాంటివి చాల యిష్టం. వాడికి చదువు అట్టే ఒంట బట్టటం లేదు. పొట్టేలు పిల్లమీద వున్న శ్రద్ధ, చదువుమీద లేదప్పుడు ఆ చదువు ఎలా వస్తుంది? సీను బాగా చదువుకొని మంచి పెద్ద ఆఫీసర్ కావాలని తన కోరిక. చూడగా చూడగా సీను తన కోరికను తీర్చేలా లేడనిపిస్తోంది. సీను కన్న చిన్నవాడు చిట్టిబాబుకు చదువు అబ్బేటట్లు కనిపిస్తుంది. కాని వాడు పెద్దవాడయ్యే దెప్పుడు? తన కోరిక తీర్చటం ఎప్పుడు? ఈ పెద్దవాడు గాని కొంచెం శ్రద్ధతో చదువుకొని పైకి వచ్చాడంటే.........అందువల్ల కొంచెం మందలిస్తూ వుండాలి............ అనుకొంటూ—

"ఒరేయ్ సీనూ....ఇంక చాలుగాని, పోయి చదువుకో" అన్నాడు సీనుతో తండ్రి.

"ఎంత సేపూ చదువేనా నాన్నా" అని సీను రాముడి వీపు నిమురుతూ వుండిపోయాడు.

★

చిట్టిబాబుకు రాముడికీ మంచి స్నేహం కుదిరింది. చిట్టిబాబు దానిమీద కూర్చున్నాసరే అది ఏమీ అనదు. ఇప్పుడు చిట్టిబాబు చాల హుషారుగా వుంటున్నాడు. రామునితో అమిత సరదాగా గడుపుతున్నాడు.

రాముడు బాగా బలిసింది. బాగా కండపట్టి పొగరించింది. కొమ్ములు తిరిగాయి. దానికి ఎప్పుడైనా కోపం వచ్చి, మెడ పైకెత్తి తీవ్రంగా చూసిందంటే తాటిమానంత మగవాడైనా సరే, అల్లంత దూరాన అలా నిల్చుండిపోవలసిందే! అదే పొలాల దగ్గర్నుంచి ఇంటికి వస్తున్నప్పుడు దారిలో మరో తోటి పొట్టేళ్ళతో తగులబడిందీ అంటే, గొప్ప యుద్ధంలా వుంటుంది. దాన్ని చూడగానే, నానా రకం పొట్టేళ్ళన్నీ ఆమడ దూరం పారిపోతాయి. ఏదైనా సాహసించి, పోట్లాడిందీ అంటే, దాని తల బొప్పి కట్టిందన్నమాటే. ఎవరైనా అడ్డుకోవడానికి తల పగిలినా ఆశ్చర్యం లేదు. రాముడు దేనితోనైనా తగులుకొందంటే చూడటానికి మనుష్యులు గుంపు చేరిపోతారు.

అలాంటి రాముడు ఇంటి దగ్గర ఎంతో సౌమ్యంగా వుంటుంది. పిల్లలు దానితో ఎంతో ఇష్టంగా, సరదాగా ఆడుకొంటారు. ఆ ఇంటిల్లిపాదీ అదంటే ప్రాణం పెడతారు. దాన్ని తను ఆత్మీయుడుగా తీసుకొన్నారు. అది వారిని జీవితంగా గౌరవిస్తున్నదని దాని వైఖరి స్పష్టంగా తెలియజేస్తోంది.

క్రమ క్రమంగా రాముడు వూళ్ళో మంచి పేరు తెచ్చుకొంది. అది వూరంతటికీ ఇష్టమైన పశువయింది. అది పొలాలనుంచి సాయంకాలం ఇంటికి వస్తున్నా, ఇంటినుంచి పొలాలకు వెళ్తున్నా, అలా నుగా అదే పనిగా చూస్తూవుంటారు. చాలమంది పిలిచి దానికి తినడానికి ఏదైనా పెడుతూవుంటారు. ఆ వూళ్ళో రాముడంటే మనిషిని పిలిచినా అనుకోరు. రాము డన గానే వాడికి [illegible] అర్థం.

సీను రాముణ్ణి చూసి చాల గర్వ పడుతుంటాడు. పిల్లలు దానిమీద సవారి చేస్తుంటారు. కాని ఇతర్ల పిల్లలు రాముణ్ణి చూడగానే పారిపోతారు. అది అంత పెద్దదై కొమ్ములు తిరిగి అద్భుతంగా తయారైంది.

ఇలాంటి పొట్టేలుమీద ఎవరికైనా కన్ను పడటం సహజమే.

చాలమంది రాముణ్ణి కొనడానికి వచ్చారు. ఎంత డబ్బైనా ఇవ్వడానికి సిద్ధపడ్డారు. నరసయ్య మాత్రం దీన్ని అమ్మివేయడమే మంచి దనుకొన్నాడు. కాని సీను మాత్రం దాన్ని అమ్మివేయడానికి ఇష్టపడలేదు. రాముణ్ణి వదిలి తాను వుండలేనని అనుకున్నాడు. ఏమయినా సరే, దాన్ని తనకు దూరం చేసుకోరాదని నిర్ణయించుకొన్నాడు. అందుకు ఎంత కష్టపడటానికైనా సిద్ధపడ్డాడు.

ఒకసారి నరసయ్యకు డబ్బు అవసరం కలిగింది. ఎక్కడా డబ్బు దొరకలేదు. ఎవరి దగ్గరైనా అప్పు చేయడం నరసయ్యకు ఇష్టం లేదు. మునసబు కరణం రావాలని అడిగారు. ఇవ్వడానికి వీల్లేదని, ముఖ్యంగా సీను ఒప్పుకోడని ఇదివరకే చెప్పేశాడు. అందుకని మునసబు, కరణమూ కూడా నరసయ్యమీద కోపంగా వుంటున్నారు. శిస్తు అర్జెంటుగా చెల్లించాలని రోజుకు అర్ధ డజనుసార్లు తలార్లను పంపుతున్నారు. పైగా సీనుకు స్కూల్లో జీతం కట్టాలి. పెద్ద కూతురుకు కొత్త చీర అదీ పెట్టి అత్తవారింటికి పంపించాలి. అన్నీ ఒక్కసారే వచ్చాయి. పొట్టేలును అమ్మక తప్పేటట్టు లేదు. ముందు సీనుకు చెప్పడం మంచి దనుకొన్నాడు.

"సీనూ పొట్టేలును అమ్మితే తప్ప వీలయ్యేటట్లు లేదు. ఎక్కడా నమ్మిక దొరక్కుండా వుంది. లక్ష్మన్న మామ వూళ్ళో లేడు." అన్నాడు సీనును పిలిచి.

సీను కదిలిపోయాడు. అమితంగా కోపం వచ్చింది. ఉద్రేకంలో కంపించిపోయాడు. నిమిషంలో దుఃఖం ముంచుకొచ్చేసింది. తన రాముడు ముక్కలు ముక్కలుగా నరకబడుతున్న దృశ్యం కళ్ళముందు కనిపించింది. తనను ఎవరో రొమ్ము మీద నరికి పారేస్తున్నంత బాధతో కొన్ని నిముషాలలో నీరసించిపోయాడు.

"నాకు చదువూ వద్దు. ఏమీ వద్దు. రాముణ్ణి అమ్మకు నాన్నా" అని అక్కడ్నుంచి వెళ్ళిపోయాడు.

నరసయ్య సీనుకు అంత కష్టం కలుగుతుం దనుకోలేదు. ఇక మిగతా పిల్లలకు తెలిస్తే, వాళ్ళందరు

(మిగతా 57 వ పేజీలో)

ఆత్మీయుడు

(26 వ పేజీ తరువాయి)

కూడా కష్టపడతారు. అందరూ కలిసి 'అమ్మ వద్ద'ని ప్రతిమాలుతారు. నానా గోల చేస్తారు. పెద్ద కూతురికి తెలిస్తే, తనకోసం అంత మంచి రాముణ్ని కసాయి వాళ్ళకు అమ్మి వేయడానికి ఇష్టపడదు. ఎందుకొచ్చిన గొడవ. ఇంకో దారి చూద్దాం'' అనుకొన్నాడు.

చివరకు భార్య నగలు తాకట్టు పెట్టి, డబ్బుతెచ్చి అప్పు సర్దుబాటు చేసుకొన్నాడు.

వారం రోజులు గడిచాయి. ఆ రోజు ఎవరో పరాయివాళ్ళు, జీవాల వ్యాపారం చేసేవాళ్ళు ఆ వూరు వచ్చారు. వాళ్ళు నరసయ్య ఇంట్లోవున్న మంచి ఒకటో రకం పొట్టేలును గురించి విని, ఎలా అయినాసరే, దాన్ని కొని తీరా లనుకొన్నారు. దాన్ని గొర్రెల మీదికి వదలడానికి, మందలున్నవాళ్ళు ఎంత డబ్బయినాసరే ఇచ్చి కొనుక్కొనే అవకాశముంది. ఇటుప్రక్క గొర్రెల మందలు తక్కువ కాబట్టి కాలు పట్టిన పొట్టేళ్ళ విలువ వీళ్ళకు తెలియదు. తమ ప్రాంతాల్లో వీటికి మంచి విలువ వుంటుంది. అందేత కొని తీరాలనుకొన్నారు.

ఆ సాయంకాలం నరసయ్య పొలం నుంచి వచ్చేసరికి ఇంటిముందు ఎర్రని తలపాగాలు చుట్టుకొని ఇద్దరు మనుష్యులు కనిపించారు నరసయ్యకు.

''మాది తంజావూరు. జీవాలకోసం వొచ్చినాము. మీది పొట్టేలు వొకటి వుందని వింటిమి'' అన్నాడు అందులో ఒకడు.

''ఉన్నమాట నిజమే. కాని మాకు దానిని ఇచ్చే ఉద్దేశం లేదు. రండి లోపలికి రండి. ఇక్కడే భోజనం చేసుకొని పోదురు'' అన్నాడు నరసయ్య.

''తాము అట్లా అంటే బాగలేదు. మేము దుడ్డు తక్కువ ఇస్తామని మీరు అట్లా అని వుంటారు. మీది మంచి జీవం. దీనికి నలభై రూపాయలు ఇస్తాము. ఇంతకన్న ఎక్కువ ఎవరు ఇస్తారు? తాము యోచించి చెప్పండి'' అన్నా డతను.

''నాకు ఇచ్చే ఆలోచన లేదని చెప్పినప్పుడు మీరు అడగటం బాగులేదు. దయచేసి వెళ్ళండి'' అని లోపలికి వెళ్ళాడు నరసయ్య.

''అయితే ఇవ్వ దన్నమాట'' అన్నాడు వారిలో మరొకతను.

''ఇవ్వను'' అన్నాడు లోపలినుంచే నరసయ్య.

ఇలా వాళ్ళు రాముణ్ని అడిగినట్లు ఇంట్లో ఎవరికీ చెప్పలేదు నరసయ్య. భార్య ఇచ్చేయమంటుందని నరసయ్యకు తెలుసు. సీనుకు తెలిస్తే భోజనం మానేసి నానా అల్లరి చేస్తాడు. చిన్న పిల్లలు దిగులు పడిపోతారు.

రాత్రి భోజనంచేసి, ఆరు బయట చల్లని గాలిలో [illegible] చేస్తూవుంటే, వాళ్ళు మళ్ళీ వచ్చి అడిగారు. [illegible] కోపంగా ఇవ్వనని చెప్పేసరికి వెళ్ళిపోయారు.

ఉదయం లేవగానే సీనుచేసే మొదటి పని రాముడు దగ్గరకు వెళ్ళటం. ఆ రోజు ఉదయం కూడా అలాగే వెళ్ళాడు. మామూలుగా కట్టివుంచిన చోటులో రాముడు కనిపించలేదు.

''రాముడూ'' అని బిగ్గరగా పిలిచాడు. కనిపించలేదు. దొడ్డి, ఇల్లూ వెదికాడు. ఎక్కడా కనిపించలేదు. గాభరాపడి తండ్రిని లేపి చెప్పాడు. ఆయనా గాభరాపడి వచ్చి చూశాడు. రాత్రి తెంపుకొని వెళ్ళిపోయిం దేమోనని, చుట్టుప్రక్కల ఇళ్ళూ, వాకిళ్ళూ వెదికారు.

ఆ రోజంతా సీను నరసయ్య, పనివాళ్ళు వూరూ, పొలాలూ వెదికారు. ఎక్కడా రాముడి జాడ కనిపించక పోయేసరికి అందరూ దిగులు పడిపోయారు. సీను ఉదయంనుంచి మంచినీళ్ళు ముట్టుకోలేదు. అదే పిచ్చిగా తిరుగుతున్నాడు.

రెండు మూడు రోజులు గడిచాయి. రాముడి చిరునామా లభించలేదు. నరసయ్య అంత పెద్దవాడే రాముణ్ని తలచుకొని బాధ పడుతున్నాడు. ఆయన భార్య ''ఎవరో రాత్రి వచ్చి పట్టుకుపోయారని'' వాళ్ళను శపిస్తూ అదే పనిగా తిడ్తోంది. పిల్లలు వస్తుందనే ఆశతో మాటి మాటికీ ద్వారంకేసి చూస్తున్నారు. రాముణ్ని గురించే మాట్లాడు కొంటున్నారు.

సీను ఎంత బలవంతం చేసినా భోజనం చేయలేదు. రాత్రిళ్ళు నిద్రపోవడం లేదు. పగలంతా తిరుగుతూనే వున్నాడు. ''రాముడూ.....రాముడూ అని పిలుస్తున్నాడు. రాత్రి కలత నిద్రలో పలవరిస్తున్నాడు. దిగులుతో చిక్కిపోయాడు. అప్పుడప్పుడు తలుచుకొని తలచుకొని, దుఃఖంతో కృంగిపోతున్నాడు.

ఆ రాత్రి అమ్మకానికి అడిగినవాళ్ళు దొంగతనంగా పట్టుకుపోయి వుంటారని నరసయ్య నిర్ణయించుకొన్నాడు. వాళ్ళకోసం వెదకడం వృథా అని వూరుకొన్నాడు.

మరో మూడు రోజులలో సీను అలసిపోయి పడుకొన్నాడు. పడుకొని మరి కొన్నాళ్ళు లేవలేదు. ''రాముడు రాముడ'ని కేకలు వేస్తున్నాడు. ఎవ రెంత చెప్పినా వినిపించుకోలేదు. అలాంటి మరొకదాన్ని తెప్పించి యిస్తామన్నా వొప్పుకోలేదు. రాముడు అతని ప్రియమైన స్నేహితుడు. వాళ్ళిద్దరి మధ్య ఒక రకం ఆత్మీయత ఏర్పడింది. ఆ ఆత్మీయతను మరో భౌతికమైన జీవం ద్వారా అతను పొందలేడు.

సీనుకు జ్వరం వచ్చింది. మతి కూడా చలించిం దన్నారు వైద్యులు. అయితే గట్టి ప్రయత్నంచేత నరసయ్య సీనును బ్రతికించుకొన్నాడు. అతని కొక మంచి పొట్టేలు పిల్లను కొనిపెట్టాడు.

జబ్బునుంచి లేచిం తర్వాత సీనుచేసిన మొట్ట మొదటి పని ఏమిటీ అంటే, ఆ కొత్త పొట్టేలు పిల్లను కోపంతో ఒక్క తన్నుతన్నాడు. అది అరిచే సరికి, రాముడు జ్ఞాపకం వచ్చి బాధపడ్డాడు... ఆ పిల్లను తాడు విప్పి తరిమేశాడు. మళ్ళీ ''ఏటి జోలికి పోర'' దనుకొని తన పుస్తకాలు సర్దు కొన్నాడు. ★

రామాయణం

[20 వ పేజీ తరువాయి]

ముగ్గురు వెధవల్నీ తగ్గొట్టేస్తాను'' అన్నాడు అతి సహజ స్వరంతో.

పై మాట వినటంతోటే రామాని కేం తోచిందో పరుగు లంకించుకున్నాడు.. ''ఓ రామారోయ్!'' అంటూ మణ్యం కూడా పరుగెత్తి రామాన్ని పట్టుకుని వెనక్కు లాక్కొచ్చాడు.

''ఈ జగన్నాథం సంగ తేమిటో కనుక్కుందా వుండరా బృహన్నలా!'' అన్నాడు రామాన్నుద్దేశించి మణ్యం. ఉత్తర కుమారుణ్ణి పట్టుకున్న బృహన్నల అని తరువాత నే ననకుండా వాణ్ణే బృహన్నల అనేసినట్లు కనిపించింది నాకు.

''ఎవడివోయ్ నువ్వు?'' అన్నాడు జగన్నాథం.

''చెప్పనా? జగన్నాథన్నీ, అయితే మా వ్యాసుల మామయ్య తలుపు తీసుకొస్తున్నాడు, [illegible]'' అంటూనే జగన్నాథం గోడ దూకి మా ముగ్గుర ప్రక్కనుంచి లఘువేసి పరుగెత్తాడు.

''వాడూ మామయ్య నేస్తున్నాడురా'' అని పితూరీ చేశాడు రామం.

కాని మాకు వాడి విచారణ చేసేందుకు టైము లేదు. గోడ ప్రక్కనుంచి వ్యాసులుగారే గాభోలు, చెయ్యెత్తు మనిషి, ఒక చేతిలో కర్ర, ఒక చేతిలో లాంతరూ తీసుకుని ''ఎవ్రా వాడు?'' అంటూ ప్రత్యక్షం అయ్యారు.

అలా కేక వెయ్యటంలో ఆయన ఉద్దేశం ఏమిటో అర్థం కాలేదు. మేము ఫలానా ఫలానావారి మనుమళ్ళం, ఫలానావారి అబ్బాయిలం, ఫలానా గోత్రం, పూర్తి పేరును ఫలానా అని చెప్పి వెనకటి వాళ్ళలాగ ''అహంభో'' అని సాష్టాంగ పడతా మనుకున్నారో ఏమిటో! అలా పడితే ఒక్కొక్కణ్ణీ పీ పట్టి పన్ని దెబ్బలు కొట్టేద్దామని; దురాశ! ఆయన అలా అనుకునే ఉంటే చాలా పొరపాటు పడ్డాడని మనవి చేస్తున్నాను. ఎందుకంటే ఆయన కేక వినిపించగానే, ముందు బృహన్నలా, తరువాత ఉత్తర కుమారుడూ, ఆ వెనుకనే నేనూ, వేరే అర్జంటు పని జ్ఞాపకం వచ్చి పరుగెత్తి వెళ్ళిపోయాం. ఈ అర్జంటు పని సంగతి నాకు తరువాత తెలిసింది. ''ఏరా, జగన్నాథం సంగతి కనుక్కున్నట్లే ఆయన సంగతి కూడా కనుక్కోలేకపోయావా?'' అని మర్నాడు నే నడిగితే, మణ్యం చెప్పాడు. వాడికి సరిగ్గా అదే సమయానికి వేరే అర్జంటు పని జ్ఞాపకం వచ్చి అక్కణ్ణించి పాడా పుడిగా వెళ్ళిపోయాట్ట. మేం ముగ్గురం పిరికిపందల్లా తన వెనకాలే పారిపోయి వచ్చామట.

మేమూ పది అంగలు వేసేసరికి ఎదురుగా కొంచెం స్థూల విగ్రహం మాకై [illegible]. వెనుక తట్టు వ్యాసులుగారు కొంచెం జోరుగానే వెంటాడుతున్నారు. ఇంకా మా గురించి తిట్లు అరుస్తూనే ఉన్నారు. ''ఎవ్రా వాడు?'' అంటూ. ఒక్క [illegible] అయిపోయిందనే అనుకున్నాను. [illegible]